

การใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4  
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

OBEC MODEL Administration in Wat Weruwan School,  
under Chiang Mai Primary Educational Area Office 4,  
Saraphi District, Chiang Mai Province

วรวัฒน์ สิงหาต

ครูโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4  
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

E-mail: worawat.singhad@gmail.com

สังวาร์ วังแจ่ม

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์  
มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: sungw\_edq@yahoo.co.th

Worawat Singhad

Teacher, Wat Weruwan School, under Chiang Mai Primary Educational Area Office 4  
Saraphi District, Chiang Mai Province

Sangwan Wangcham

Lecturer, Master of Education Program Faculty of Social Sciences and Arts,  
North-Chiang Mai University

รับเข้า: 24 กุมภาพันธ์ 2565 แก้ไข: 7 มีนาคม 2565 ตอรับ: 12 มีนาคม 2565

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) และ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาการใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 116 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านปัจจัยนำเข้า ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกด้านตามลำดับ 2) แนวทางพัฒนาการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ด้านสภาวะแวดล้อม ควรสร้างความเข้าใจกับคณะครู นักเรียนและชุมชนให้มากขึ้น ด้านปัจจัยนำเข้า ควรจัดสรรทรัพยากรที่จะนำมาใช้บริหารจัดการให้เพียงพอ ด้านกระบวนการ ควรเพิ่มช่องทางในการประสานงานกับ ครู นักเรียน และชุมชนแบบออนไลน์มากขึ้นและปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของสถานการณ์ ด้านผลผลิต ควรมีการเพิ่มกิจกรรมที่ช่วยสร้างทักษะ ด้านการเรียนรู้ การพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนเป็น คนดี มีจิตอาสา มีน้ำใจ มีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อชุมชนและสังคมได้

**คำสำคัญ:** ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) การบริหารโรงเรียน โรงเรียนวัดเวฬุวัน

### Abstract

This research aimed to study 1) the use of the OBEC Model and 2) the developing method of the use of the OBEC Model for administration in Watweruwan School, under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 4, Saraphi District, Chiang Mai Province. The sample for this study was 116 administrators and educational personnel, 5 key informants for interview. The research tools were a questionnaire and an interview. Then the data was analyzed using average, standard deviation, and content analysis.

The research results found that: 1) The overall use of the OBEC Model for Administration in Watweruwan School was at a high level. While the average inputs, environment, products, and processes were all at high levels, and 2) According to the OBEC Model, for the environment, we should create more understanding among teachers, students, and the community. For inputs, we should allocate proper administration resources. For this process, we should increase the number of online cooperative channels among teachers, students, and the community, as well as adjust them according to the situation. For products, we should increase activities that create learning skills and develop and promote students to be good people, generous, volunteers, and immunized toward the community and society.

**Keywords:** OBEC model, school administration, Wat Weruwan School

## บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นการสร้างประสบการณ์และทักษะแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการสอดคล้องกับความก้าวหน้าของสังคมรอบข้าง ซึ่ง วิจารย์ พานิช (2555: 16-21) ได้กล่าวถึง ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่าสาระวิชามีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจ ในเนื้อหา วิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและการร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) ความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) (เพชร บุดสีทา, 2560)

ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้มีนโยบายให้การบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ เรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือน และผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท และเป็นการศึกษาตลอดชีวิต บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการหลักในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้มีความคล่องตัว รวมทั้งหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตามนโยบายประชารัฐ ในแต่ละระดับชั้น เช่น ระดับชั้นก่อนอนุบาล เน้นประสานงานกับส่วนราชการ และชุมชน ในการเตรียมความ

พร้อมผู้เรียนในด้านสุขภาพและโภชนาการ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติ ระดับชั้นอนุบาล เน้นสร้างความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อออกแบบกิจกรรมการพัฒนาทักษะที่สำคัญด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะความคิดความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการรู้จักและประเมินตนเอง ระดับชั้นประถมศึกษา มุ่งคำนึงถึงปัญหาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพ ด้วยจุดเน้น ในการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้องโดยใช้กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด เรียนภาษาไทยเน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลอง ผ่านการลงมือปฏิบัติ และเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding) พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพและการมีงานทำ เช่น ทักษะด้านกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ ทักษะภาษาเพื่อเป็นมัคคุเทศก์เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ สอดรับแผนปฏิบัติการและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลต่อไป (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2562)

โรงเรียนวัดเวฬุวัน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 จัดการศึกษาภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนอกจากจะนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว สถานศึกษาโดยฝ่ายงานบริหารการศึกษา ได้เห็นว่าวิธีการและกระบวนการจัดการศึกษาที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุสู่เป้าหมายหลักของการบริหารได้ สถานศึกษาควรนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาเป็นเครื่องมือในการบริหาร สถานศึกษาจึงได้นำแนวคิดการบริหารโดยใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC MODEL) ซึ่งมีกลไกในการบริหารที่มีเป้าหมายหลักอย่างชัดเจนมาดำเนินการ โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ดังนี้ 1. การสร้างโอกาสทางการศึกษา (Opportunity) 2. การสร้างศรัทธาความเชื่อมั่น (Believe) 3. การสร้างสิ่งแวดล้อม (Environment) 4. การสร้างสรรค์งานเพื่อสร้างคน (Creative) มีการประเมินผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ให้เกิดความเชื่อถือ เชื่อมั่น ว่าการใช้ทฤษฎีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างนักเรียนในสถานศึกษาให้ตรงตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ “โรงเรียนวัดเวฬุวันเป็นสถานศึกษาทางด้านวิชาการใช้หลักการบริหารและการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานสากลบนรากฐานความเป็นไทย โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนแกร่ง และคนเก่ง” นายจรัส ถาวร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวันได้มีแนวคิดในการพัฒนาภาพรวมของโรงเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และฝ่ายบริหารโรงเรียนได้ดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าวมาระยะ

หนึ่ง พบว่า มีการตอบรับจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยการดำเนินงานที่เป็นระบบ จึงยังไม่มีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทที่แท้จริง

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา กระบวนการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โดยการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหาร โดยใช้กระบวนการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน เนื่องจากทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) เป็นนวัตกรรมใหม่ มีความน่าสนใจ และยังไม่มีงานวิจัยรองรับนวัตกรรมนี้ หากการวิจัยนี้มีผลเป็นที่ประจักษ์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสถานศึกษาอื่นจะสามารถนำผลการวิจัย และองค์ความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการจัดการบริหารการศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทของตน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพในสังคมต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

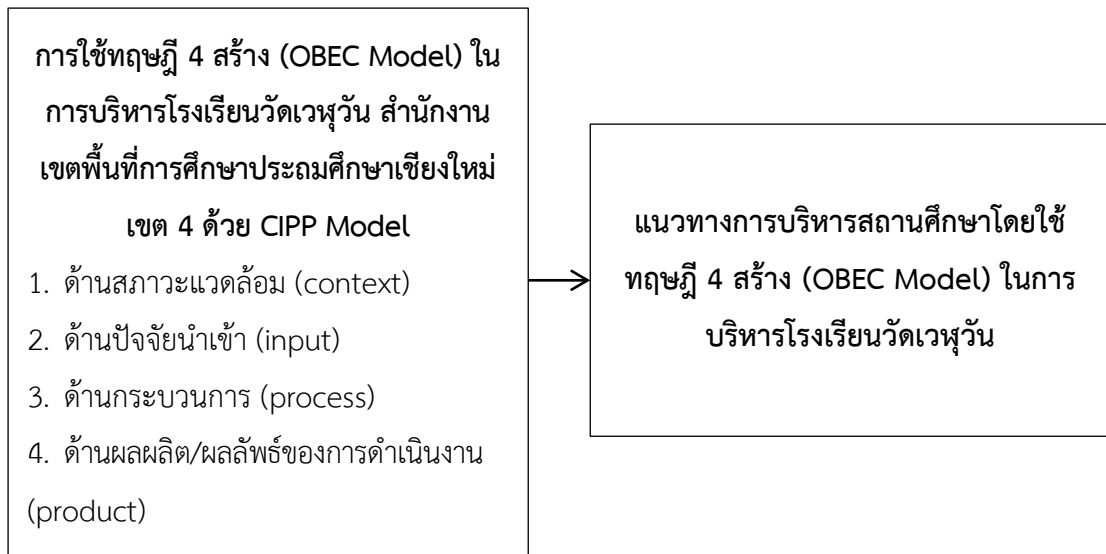
1. เพื่อศึกษาการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวคิดการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ซึ่งมีโครงสร้าง ดังนี้

1. การสร้างโอกาสทางการศึกษา 2. การสร้างศรัทธาความเชื่อมั่น 3. การสร้างสิ่งแวดล้อม 4. การสร้างสรรค์งานเพื่อสร้างคน โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ขอบเขตการศึกษา โดยใช้รูปแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ตามกรอบการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ 1. จากการประเมินสภาวะแวดล้อม จากการศึกษานโยบายของโรงเรียน วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ความต้องการคาดหวังการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียน 2. จากการประเมินปัจจัยนำเข้า จากการประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และรูปแบบของกิจกรรมที่นำมาใช้กับผู้เรียน 3. จากการประเมินกระบวนการ คือ จากการวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามกิจกรรม การนิเทศตามผลการดำเนินงานและการปรับปรุงแก้ไข 4. การประเมินผลผลิต ประเมินจากผลที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้กับโรงเรียน นักเรียน ชุมชน เพื่อหา

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## วิธีการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 116 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 111 คน ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บจำนวนทั้งหมด 116 ฉบับ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวัน จำนวน 1 คน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการมา 4 ปี รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวัน จำนวน 2 คน ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน 10 ปี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดเวฬุวัน จำนวน 1 คน ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน 10 ปี และกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนวัดเวฬุวันจำนวน 1 คน ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน 4 ปี รวม 5 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาโดยใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ด้วย CIPP Model มีจำนวนทั้งหมด 50 ข้อ พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย C-Context ด้านบริบทที่เกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม I-Input ด้านปัจจัยนำเข้า P-Process ด้านกระบวนการดำเนินงาน P-Product ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน ในภาพรวมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อ ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารตัวแทนครูและกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความเชื่อมั่นแล้วไปมอบให้กับผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงจุดประสงค์ในการศึกษา การใช้ประโยชน์ข้อมูล และขอความอนุเคราะห์พร้อมทั้งกำหนดวันเวลาสำหรับการเก็บแบบสอบถามคืน

1.3 เมื่อถึงกำหนดนัดผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด จำแนกแบบสอบถามโดยการคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว นำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องที่เลือกสรรไว้ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับปัญหาที่พบและความต้องการให้แก่ปัญหา

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลในการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพการบริหารงานโดยใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ด้วย CIPP Model โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตาราง แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

|             |          |                                                               |
|-------------|----------|---------------------------------------------------------------|
| 4.51 – 5.00 | แปลผลว่า | มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด  |
| 3.51 – 4.50 | แปลผลว่า | มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก        |
| 2.51 – 3.50 | แปลผลว่า | มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง    |
| 1.51 – 2.50 | แปลผลว่า | มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย       |
| 1.00 – 1.50 | แปลผลว่า | มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

2. วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปผลการวิจัยเป็นรายด้าน เพื่อนำไปอภิปรายผลต่อไป

## ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model)

| ข้อ       | การใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ใน<br>การบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงาน<br>เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่<br>เขต 4 | ระดับความคิดเห็น |          |       |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|----------|-------|
|           |                                                                                                                               | $\mu$            | $\sigma$ | ระดับ |
| 1         | ด้านสภาวะแวดล้อม (context)                                                                                                    | 4.31             | 0.51     | มาก   |
| 2         | ด้านปัจจัยนำเข้า (input)                                                                                                      | 4.32             | 0.50     | มาก   |
| 3         | ด้านกระบวนการ (process)                                                                                                       | 4.30             | 0.49     | มาก   |
| 4         | ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน<br>(product)                                                                                | 4.31             | 0.48     | มาก   |
| รวมเฉลี่ย |                                                                                                                               | 4.31             | 0.50     | มาก   |

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\mu=4.31$ ,  $\sigma=0.50$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\mu=4.32$ ,  $\sigma=0.50$ ) ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ ( $\mu=4.31$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) เท่ากับ 0.51, และ 0.48 ตามลำดับ และด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยลำดับต่ำที่สุด ( $\mu=4.30$ ,  $\sigma=0.49$ ) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการศึกษานำทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เพื่อสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน รายด้าน โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้าน สำหรับสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน สรุปผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

#### **ด้านสภาวะแวดล้อม**

ควรสร้างความเข้าใจกับคณะครู นักเรียนและชุมชนในด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ การดูแลรักษาสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

#### **ด้านปัจจัยนำเข้า**

ควรจัดสรรทรัพยากรที่จะนำมาใช้บริหารจัดการ ด้านงบประมาณที่จะนำมาพัฒนาส่งเสริมให้ทั่วถึงและเพียงพอ รวมทั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถหรือเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่โดดเด่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ มีการชี้แจงให้กับบุคลากรของสถานศึกษาได้ทราบถึงทฤษฎี 4 สร้างให้มากยิ่งขึ้น

#### **ด้านกระบวนการ**

เพิ่มช่องทางการประสานงานกับครู นักเรียน และชุมชนแบบออนไลน์มากขึ้นและปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของสถานการณ์

#### **ด้านผลผลิต**

ควรมีการเพิ่มกิจกรรมที่ช่วยสร้างทักษะ ด้านการเรียน การพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี มีจิตอาสา มีน้ำใจ มีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อชุมชนและสังคมได้

#### **อภิปรายผล**

จากผลการวิจัย เรื่อง การใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายดังรายละเอียดต่อไปนี้

การใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเพราะว่า ผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยทำให้สอดคล้องกับหลักการใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ ให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถวางแผนการเรียน อาชีพ และการดำเนินชีวิต สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้ทฤษฎี 4 สร้าง (OBEC Model) ในการบริหาร

โรงเรียนวัดเวฬุวัน ด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน และด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญภา อุนทกานต์ (2553: 83-85) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี ของ โรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดย ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองซิป (CIPP Model) ผลการวิจัย พบว่า การประเมินโครงการ คุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรม นำความรู้สู่ความดี ด้านบริบท พบว่า วัดอุปประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานและของโรงเรียน สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน มีความชัดเจน ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของโครงการคุณธรรม นำความรู้สู่ความดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โรงเรียนมีการแต่งตั้งบุคลากรที่ รับผิดชอบโครงการ บุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีจำนวนเพียงพอ กิจกรรมมีความเหมาะสม มี การประสานงาน ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนดำเนินการโครงการตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในวางแผนการดำเนินงานครบทุกกิจกรรมและเป็นไปตามระยะเวลา ที่กำหนด มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ด้านผลการดำเนินงาน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรม ตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชาติ ทองเข้า (2564: 107-114) ที่ศึกษา เรื่องการประเมินโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโรงเรียนบ้านคลองตะคร้อ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2562 พบว่า ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไป น้อยได้ดังนี้ 1) กระบวนการดำเนินโครงการ 2) ด้านผลผลิตของโครงการ 3) ด้านปัจจัยนำเข้าของ โครงการ 4) ด้านสภาพแวดล้อม

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีแนวทางการใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ในการบริหารดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อม โรงเรียนควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการใช้ ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) แก่บุคลากร นักเรียน และชุมชน ให้ชัดเจนและสามารถนำมาปฏิบัติ ได้จริง

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ควรปรับระยะเวลาในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพิ่มช่องทางในการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
3. ด้านกระบวนการ ควรนำผลการดำเนินงานมาประเมินและปรับปรุงแก้ไข พัฒนาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่กำหนด
4. ด้านผลผลิต ผู้บริหาร และครูควรมีกิจกรรมที่กระตุ้นการเรียนรู้ให้นักเรียนขยันและตั้งใจเรียนเพิ่มมากขึ้น

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ที่ปรับใช้ในกลุ่มโรงเรียนอื่นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทราบข้อมูลเชิงลึกที่นำไปต่อยอดการพัฒนาได้ตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง
2. ควรศึกษาการใช้ทฤษฎี 4 สราง (OBEC Model) ในการบริหารโรงเรียนวัดเวฬุวัน จากกลุ่มประชากรที่มีความหลากหลาย เช่น จากผู้ปกครอง นักเรียน เป็นต้น

#### เอกสารอ้างอิง

- ขวัญภา อุนทกานต์. (2553). การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี ของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โดยประยุกต์ใช้ รูปแบบการประเมินแบบจำลองชิป (CIPP Model). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชูชาติ ทองเข้า. (2564). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโรงเรียนบ้านคลองตะคร้อ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2562. โรงเรียนบ้านอู่กะทาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2562). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2563. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เพชร บุดสีทา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. ค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2564, <https://fms.kpru.ac.th/pr-all/pr-km/pr-km-2560/4908/>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ตาตาพับลิเคชัน.